

Täysistunto

Tiistai 18.3.2025 klo 14.00—20.42

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 11/2025 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Jussi Halla-aho: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään hallintovaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakoh-
tien jälkeen. — Ministeri Rantanen, olkaa hyvä.

Keskustelu

14.32 **Sisäministeri Mari Rantanen** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt käsiteltävässä hallituksen esityksessä ulkomaalaislain muuttamiseksi on kyse perheenyhdistämisen edellytysten muuttamisesta. Perheenyhdistämisen edellytyksiä tiukennettaisiin Euroopan unionin perheenyhdistämisdirektiivin mahdollistamia lisäedellytyksiä käyttöön ottamalla. Toisin sanoen kyse on tässäkin direktiivin kansallisen liikkumavaran käyttämisestä.

Tavoitteena on hallitusohjelman mukaisesti muuttaa perheenyhdistämisen edellytyksiä ottamalla käyttöön puolisoiden vähimmäisikää, toimeentuloedellytystä sekä asumisaikaa koskevat lisäedellytykset. Kaikkien keskeisenä tavoitteena on edistää kotoutumista lisäämällä maahanmuuttajan omaa vastuuta kotoutumisestaan ja muuttamalla järjestelmää velvoittavamaksi. Lisäksi tavoitteena on pyrkiä täydentämään olemassa olevia keinoja kitkeä yhteiskunnallisesti ja yksilön näkökulmasta haitallisia ilmiöitä, kuten lasten käyttämisestä maahantulon välineenä sekä pakko- ja lumeavioliittoja, ja tätä kautta edistää myös sisäistä turvallisuutta. Tavoitteena on hallitusohjelman hengen mukaisesti, että perheenyhdistämistä koskeva kansallinen politiikka ja lainsäädäntö saavuttavat verrokkimaiden yleiseurooppalaisen tason. Jatkossa maassa oleskelun aika, perheenkokoajan ikä sekä perheenkokoajan oleskelun peruste vaikuttaisivat aiempaa enemmän siihen, missä vaiheessa ja millaisilla edellytyksillä perheenjäsen voisi hakea perheenyhdistämistä. Laajimmin vaikutukset kohdentuvat kansainvälistä suojelua saavien perheenyhdistämiseen.

Arvoisa puhemies! Lyhyesti edellytysten tarkemmasta sisällöstä.

Ensiksi: Jatkossa molemmilta puolisoilta edellytettäisiin 20 vuoden vähimmäisikää, kun oleskelulupa myönnetään perhesiteen perusteella puolisolle. Edellytys koskisi kaikkia perhesideperustaisia oleskelulupia eli työntekijöiden, opiskelijoiden ja kansainvälistä suojelua saavien perheenjäseniä. Edellytystä ei kuitenkaan sovellettaisi Suomen kansalaiseen myönnettäessä oleskelulupa tämän puolisolle. Säännöksen yhtenä tavoitteena on pyrkiä es-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2025 vp

tämään nuorten henkilöiden hyväksikäyttöä, kuten pakko- ja lumeavioliittojen perusteella myönnettäviä oleskelulupia.

Toiseksi: Toimeentuloedellytys palautettaisiin kansainvälistä suojelua saaneen alaikäisen henkilön perheenjäsenen oleskeluluvan edellytykseksi. Soveltamisalan ulkopuolelle jäisivät ilman huoltajaa maahan tulleet pakolaiset unionin tuomioistuimen viimeaikaisen ratkaisun nojalla. Käytännössä edellytys kohdentuisi toissijaista suojelua saavien alaikäisten perheenyhdistämiseen. Toimeentuloedellytyksestä olisi jatkossakin mahdollista poiketa, jos lapsen etu tai poikkeuksellisen painava syy sitä vaatii. Tavoitteena on pyrkiä estämään lasten hyväksikäyttämistä maahantulon välineenä.

Kolmanneksi: Jatkossa kansainvälistä suojelua saaneen henkilön tulisi asua Suomessa kaksi vuotta ennen kuin hänen perheenjäsenensä voi hakea perheenyhdistämistä.

On tietysti hyvä huomioda, että hallitus on jo toteuttanut erilaisia toimia, joilla pyritään estämään pääsy suomalaiseen yhteiskuntaan vilpillisin menettelyin. Syksyllä 24 voimaan tulivat maahantulosäännösten kiertämisen korjanneet oleskeluluvan epäämistä koskevat säännökset. Nyt ehdotettava sääntely tukee ja täydentää kyseistä sääntelyä.

Arvoisa puhemies! Vielä muutama sana eurooppalaisesta viitekehyksestä. Kaikki nyt ehdotettavat lisäedellytykset ovat varsin yleisesti käytössä esimerkiksi muissa Pohjoismaissa, toki soveltamisaloissa on eroja joidenkin maiden välillä. Kuten jo totesin, tavoitteena on, että perheenyhdistämistä koskeva kansallinen politiikka ja lainsäädäntö saavuttavat verrokkimaiden yleiseurooppalaisen tason.

Esitys todella sisältää lisäksi muutokset, jotka perustuvat Suomea sitoviin kansainvälisiin velvoitteisiin. Alaikäisyyden määrittämiseen tehdään tarvittavat lainsäädäntömuutokset, jotka perustuvat Euroopan unionin tuomioistuimen ratkaisuun. Jatkossa turvapaikan saaneen henkilön lapsi katsotaan alaikäiseksi sen hetken mukaan, jolloin perheenkokoaja on hakenut turvapaikkaa. Tämän lisäksi laista poistetaan kansainvälistä suojelua saaneen henkilön perheenjäsenen oleskeluluvan epäämistä kansanterveydellisen syyn nojalla koskeva säännös. Muutos toteutetaan komission rikkomismenettelyn johdosta, ja se on tehtävä, jotta säännös on määritelmädirektiivin mukainen.

Lakimuutokset on tarkoitettu tulemaan voimaan 15.5.2025.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia, ministeri. — Edustaja Lohikoski, olkaa hyvä.

14.37 Pia Lohikoski vas: Arvoisa puhemies! Vaikka tässä salissa voisi usein saada toisen käsityksen, perheen saamisesta Suomeen on tehty monille todella vaikeaa. Perheenyhdistämistä on vaikeutettu useilla vaalikausilla erilaisilla lakimuutoksilla ja käytännön esteillä. Aika ajoin mediassa käsitellään yksilöiden kokemuksia, jotka herättävät suuressakin yleisössä ja teissä kollegoissa epäoikeudenmukaisuuden tunnetta nostamalla perheenyhdistämisen vaikeuden hetkeksi kaikkien tietoon. Tuollaiset yksittäistapaukset eivät kuitenkaan ole poikkeuksia, vaan ne kuvaavat järjestelmää. Perheenyhdistäminen vaatii ulkomailla usein vaarallisissa oloissa olevien perheenjäsenten matkustamista kaukaisiin edustustoihin. Ankarat tulorajat edellyttävät sellaista palkkatasoa, jonka alle moni tavallinen suomalainenkin työssäkäyvä jää. Vaikka nämä ja muut edellytykset täyttyvät, hylätään hakemuksia myöskin mielikuvituksellisin perustein ja ylikirein laintulkinnoin.

Nyt hallitus haluaa jälleen kerran vaikeuttaa perheenyhdistämistä. Se haluaa vaikeuttaa sotaa ja ihmisoikeusloukkauksia paenneiden lasten mahdollisuuksia elää perheensä kanssa, se haluaa vaikeuttaa puolisoiden mahdollisuutta elää yhdessä, ja se haluaa pakottaa la-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2025 vp

kisäateiset edellytyksetkin täyttäneitä elämään vähintään kaksi vuotta pidempään erossa perheistään. Hallituksen ajamille muutoksille ei ole järkiperusteita. Jopa silloin, kun perussuomalaiset viimeksi olivat hallituksessa, nyt esitettävät muutokset todettiin selvityksen jälkeen järjettömiksi.

Se, että sotaa paennut ihminen pakotetaan elämään erossa perheestään, ei auta kotoutumista, vaan se vaikeuttaa sitä. Se, että aviopareille asetetaan mekaaninen vähimmäisikäraja, joka poikkeaa suomalaisten avioitumisikärajasta, ei valitettavasti ole toimiva keino estää pakkoavioliittoja, joiden torjuntaan ja tunnistamiseen on onneksi olemassa myös muita keinoja. Esitys myös asettaa perusteettomasti keskenään eri asemaan kansainvälisen suojelun saavat, siis perustellusti kotimaastaan paenneet ihmiset, joiden ei sinne ole turvallista palata. Turvapaikkaprosessin myönteisen lopputuloksen seuraukset ovat erilaiset riippuen siitä, onko myönteisen päätöksen perusteena vaino eli onko henkilö saanut turvapaikan vai ovatko perusteena muut ihmisoikeusloukkaukset tai sotaan liittyvä mielivaltainen väkivalta eli onko henkilö saanut toissijaista suojelua.

YK:n lapsen oikeuksien komitea on vakavasti huolestunut Suomen nykyisistä lapsia ja perheenyhdistämistä koskevista käytännöistä ja perheenyhdistämisen esteistä. Komitea on vaatinut Suomea varmistamaan turvapaikanhakija-, pakolais- ja maahanmuuttajalasten oikeuksien kunnioittamista kaikilta osin muun muassa poistamalla perheenyhdistämisen oikeudelliset ja tuloihin liittyvät esteet. Samaa on esittänyt esimerkiksi YK:n ihmisoikeuskomitea. Lapsen etu ja lapsen oikeus perheeseen eivät toteudu suomalaisessa maahanmuuttopolitiikassa.

Nyt esitettävät kiristykset vievät Suomea EU-lainsäädännön absoluuttiselle minimitasolle täysin huolimatta siitä, ettei mitään järkiperustetta tällaiselle kilpajuoksulle kohti pohjaa ole olemassa. Perussuomalaiset, tietysti ylpeilette tällä, kokoomusta ei enää meinaa edellisistä erottaa, ja RKP katsoo hiljaa vieressä ulkomaalaislain romuttamista pala palalta. Mitään ylpeilyn aihetta ei ole, vaan on häpeällistä ja julmaa, että rasistisesta politiikasta kärsivät lapset sekä sotaa ja ihmisoikeusloukkauksia paenneet. [Pia Sillanpään välihuuto]

Puhemies Jussi Halla-aho: Vastauspuheenvuoro, edustaja Zyskowicz. — Muutkin debattitilaisuudet edustajat voivat pyytää vastauspuheenvuoroa painamalla V-painiketta. — Olkaa hyvä, edustaja Zyskowicz.

14.41 Ben Zyskowicz kok (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa herra puhemies! Tässä esityksessä on monta elementtiä, mutta yhdeltä osin tässäkin on kyse väärinkäytösten estämisestä muun muassa juuri näiden lumeliittojen ja pakkoavioliittojen osalta.

Kun edustaja edellisessä asiakohdassa kertoi, että vasemmistoliitolle on tärkeää, että väärinkäytöksiin puututaan — ja tämä oli suora, sanatarkka sitaatti — niin kysyin edellisessä keskustelussa, mitä keinoja vasemmistoliitto esittää väärinkäytöksiin puuttumiseksi, koska tekään ette voi kiistää sitä, että turvapaikka-asioissa on väärinkäytöksiä. Sain vastaukseksi, että teillä on siirtolaispoliittinen ohjelma, ja siellä niitä on. No, edustaja Koskela, joka käytti kaksi puheenvuoroa, ja edustaja Lohikoskella nyt seitsemän minuutin puheenvuoro oli mahdollista käyttää, voisitteko nyt kuitenkin, [Veronika Honkasalo: Puolustakaa tätä hallituksen esitystä!] kun en ole teidän ohjelmaanne perehtynyt, [Puhemies koputtaa] kertoa edes yhden teidän uuden esityksenne [Välihuutoja — Puhemies koputtaa] väärinkäytöksiin puuttumiseksi?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2025 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Toivon, että ainoastaan ne edustajat, joilla on puheenvuoro, puhuvat. Kiitoksia. — Edustaja Minja Koskela, olkaa hyvä.

14.43 Minja Koskela vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On käynyt selväksi, että edustaja Zyskowitzille on vaikea puolustaa näitä esityksiä, mutta jos nyt puhutaan näistä esityksistä, joita te olette tuoneet. — Tässä esityksessä vaikeutetaan perheenyhdistämistä nyt kolmella tavalla, ja hallituksen politiikasta kärsivät sotaa ja ihmisoikeusloukkauksia paenneet ihmiset ja vanhemmistaan erossa olevat lapset. Nyt on hyvin tärkeää ymmärtää, että perhe-elämän estäminen ei edistä vaan vaikeuttaa kotoutumista. Ja perussuomalaiset, te edellytätte tulijoilta täydellistä integraatiota ja samaan aikaan teette politiikkaa, joka vaikeuttaa kotoutumista. Tämä on epäinhimillistä, mutta myös mautonta poliittista peliä, että ensin vaikeutetaan kotiutumista ja sitten valitetaan, kun ihmiset eivät kotoutu.

Persuulta en odottanut yhtään mitään muuta, mutta on kyllä myös todella surullista, että kokoomus ja RKP ovat myyneet arvonsa tälle perussuomalaisten populismille.

Puhemies Jussi Halla-aho: Huomautan edustaja Minja Koskelalle, että me käytämme täällä muista puolueista ja ryhmistä sitä nimeä, jota ne itse käyttävät itsestään. — Edustaja Rintamäki, olkaa hyvä.

14.44 Anne Rintamäki ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Perheenyhdistäminen on tämän päivän Suomessa suuri maahanmuuton väylä, jonka käyttö sen kuin kiihtyy. Sitä käytetään hyväksi myös pakko- ja lumeavioliittojen avulla, joilla saadaan maahan selkeäkin porukkaa, jota tämän sinänsä hyväntahtoisen väylän ei tulisi alkuunkaan palvella. Puolisoiden 21 vuoden ikäraja ei varmasti poista ongelmaa kokonaan, mutta suojaa ainakin kaikkein nuorimpia tällaiselta hyväksikäytöltä.

Perheenyhdistämiseen vaadittava toimeentuloedellytys laajenee koskemaan myös alaikäisiä suojelun saajia. Tällä ehkäisemme ankkurilapsi-ilmiötä, jossa alaikäiset lähetetään edeltä Suomeen ja muu perhe seuraa perässä yhteiskunnan kustannuksella. Aivan kuten hallitusohjelmaan on kirjattu, maahamme tulevien on otettava suurempi vastuu itsestään ja toimeentulostaan. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kiljunen, olkaa hyvä.

14.45 Kimmo Kiljunen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yritän myötäsukaan katsoa, mitä hallitus tässä esittää, ja ministeri Rantanen totesi, että tässä pyritään tehostamaan kansainvälistä suojeluprosessia, halutaan estää Suomeen vilpillisin perustein tuleminen ja tehostetaan turvapaikanhakua, ehkä myöskin turvapaikan saantiprosesseja. Hallituksella on nyt kuuleman mukaan konkreettisia esityksiä, mitä me tässä olemme kuulleet, ja edustaja Zyskowitz pyysi meiltä muilta, olisiko meillä joitakin täydentäviä konkreettisia esityksiä, ja, arvoisa puhemies, teen tässä yhden ja kysyn ministerin kantaa:

Tein viime viikolla lakialoitteen koskien humanitaarista viisumia, nimenomaan että D-viisumiin tulisi tämä humanitaarinen ulottuvuus, kuten Ranskassa ja Saksassa on jo käytössä. Tässä suhteessa silloin viisumia myönnettäessä voitaisiin arvioida kansainvälisen suojelun tarve, mikä kaikilla tasoilla vähentää väärinkäytöksiä, selkiyttää järjestelmää ja tehostaa sitä. Edustaja Zyskowitz, onko tässä konkreettinen esitys, ja tuletteko puolta-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2025 vp

maan tätä? Ja ministeriltä kysyn: onko ulkomaalaislakia tältä osin myöskin tarkistettavissa, että meille tulisi tämä humanitaarinen viisumi käyttöön?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Zyskowicz, olkaa hyvä.

14.46 Ben Zyskowicz kok (vastauspuheenvuoro): Kiitos, herra puhemies! Kiitos, edustaja Kiljunen. Vaikka en tätä yksityiskohtaa tunne, mielestäni on hyvä, että selvitetään erilaisia mahdollisuuksia estää turvapaikkaprosesseihin liittyviä väärinkäytöksiä. Ne väärinkäytökset ovat täysin ilmeisiä ja kiistattomia: valehdellaan ikiä, annetaan vääriä tietoja, haetaan uudelleen ja uudelleen hylsyjen jälkeen turvapaikkaa, ei lähdetä maasta pois, vaikka ei ole laillista oikeutta oleskella maassa, ja niin edelleen ja niin edelleen. Hallintovaliokunnassa olemme kuunnelleet käytännön viranomaisia, ja näistä on hyvin paljon tietoa.

Kun vasemmistoliitto on sanonut, että sekin pitää tärkeänä näihin väärinkäytöksiin puuttumista, niin sen vuoksi olen kysynyt vasemmistoliiton edustajilta, mitä ovat ne keinot, joita te ehdotatte väärinkäytöksiin puuttumiseksi, mutta ainakaan vielä en ole kyllä vastausta kuullut.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lohikoski, olkaa hyvä.

14.48 Pia Lohikoski vas (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Edustaja Zyskowicz tässä tiedusteli näistä vasemmistoliiton kannoista. Nähdäkseni tässä on jo useampi vastaus teille annettu, mutta vastataan nyt vielä:

Meidän mielestämme tulisi kehittää vastaanottovaiheessa tarjottavaa yleistä oikeudellista neuvontaa. Se on yksi kehittämiskohde.

Meidän mielestämme tulisi kehittää yksin tulleiden alaikäisten turvapaikanhakijoiden edustajajärjestelmää, muun muassa rajaamalla sitä, kuinka monta lasta voi tällaisen edustajan vastuulla olla, jotta lapset saavat oikeasti asianmukaista apua. Nykyinen järjestelmä on mahdollistaa väärinkäytökset, kyllä, ja on siten myöskin ilman yksinhuoltajaa tulleille alaikäisille epätasa-arvoinen.

Useisiin näihin hallituksen esittämiin tavoitteisiin on olemassa jo keinot, kuten puheenvuorossani mainitsin. Esimerkiksi jo nykyisin tämä kevennetty pöytäkirjan tarkastaminen on mahdollista, mutta sitä käytetään vain harvoin. [Puhemies koputtaa] Miksi ette tätä esitä itse?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Peltonen, olkaa hyvä.

14.49 Eemeli Peltonen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä hallituksen esityksessä perheenyhdistämisen vaikeuttamisesta huoleni kohdistuu siihen, miten esitetyt muutokset kohtelevat lapsia. Nyt ehdotetuilla muutoksilla päädytään siihen, että ainoastaan ilman huoltajaa maassa oleva alaikäinen pakolainen on yksiselitteisesti oikeutettu perheenyhdistämiseen ilman toimeentuloedellytystä. Voimassa olevassa lainsäädännössähän kyseinen oikeus on ulotettu koskemaan kaikkia alaikäisiä kansainvälistä suojelua saavia henkilöitä. Alaikäisiä lapsia otetaan siten laajasti perheenyhdistämisen toimeentuloedellytyksen piiriin nykytilasta poiketen. Tästä muutoksesta on moni hallituksen esitykseen lausunnon antanut kantanut huolta — myös lapsiasiavaltuutettu. Pääsääntö siitä, että perheenyhdistämisessä käytetään näitä toimeentulorajoja ja -edellytyksiä, on tietenkin kannatetta-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2025 vp

va, mutta kyllä kohtuullista olisi siitä poiketa jatkossakin, kun kyse on heikommassa asemassa olevista ihmisistä, kuten lapsista.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hopsu, olkaa hyvä.

14.50 Inka Hopsu vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! YK:n lapsen oikeuksien komitealta on tullut Suomelle yli 50 huomautusta ja suositusta siitä, miten me lapsen oikeuksia täällä nimenomaan turvapaikanhakijoiden osalta voitaisiin parantaa. Me nyt juuri muutama päivä sitten luettiin säilöön otetusta ihmiskaupan uhrista, joka on perheineen säilössä. Lapsen ja perheen paikka ei ole säilöönnotossa.

No, tämä esitys taas sitten vaikeuttaa sitä, että perhe voisi olla yhdessä, että lapsilla olisi oikeus omaan perheeseensä, monella tapaa hankaloittaa sitä. Kun juuri se, että sinä voisit olla oman perheesi kanssa, vähentäisi sitä huolta ja murhetta ja parantaisi sitä kotoutumista, niin tämä vie aivan päinvastaiseen suuntaan.

No, sitten tässä sanotaan, että tällä ikärajamuutoksella pyritään torjumaan pakkoavioliittoja. Kuitenkin näistä alle 21-vuotiaiden puolisoitten perheenyhdistämisistä vain seitsemän prosenttia on näitä kv-suojelua saaneiden puolisoja. Suuri osa on opiskelijoita ja työperäisiä maahanmuuttajia, eli nyt tämä kohdennus ei osu ollenkaan oikein.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Reijonen, olkaa hyvä.

14.51 Minna Reijonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies ja arvoisa ministeri! On ihan hyvä, että turvapaikkapolitiikkaa käydään nyt läpi ja ulkomaalaislakia järkevöitetään.

Tuossa äskeisessä pykälässä puhuttiin lähtömaassa lomailemisesta. Onhan se nyt ihan selvä asia, että silloin ei tarvita turvapaikkaa Suomesta, jos pystytään siellä lähtömaassa lomailemaan, ei missään nimessä. Se on ihan selvää, että siellä kotimaassa ei pystytä lomailemaan. Jos kotimaahan pystytään menemään lomailemaan, niin ei silloin tarvitse Suomesta turvapaikkaa.

Nyt tässä kun mietitään näitä perheenyhdistämisjuttuja, niin on tosi hyvä, että puututaan tammöiseen, että ei näitä lume- ja pakkoavioliittoja järjestettäisi ja niitä katsottaisi läpi sormien. Kyllä siinä on ihan järkevää tämä puuttuminen.

On todella hyvä, että ministeri ja ministeriö nyt puuttuvat tähän. Ihan haluaisin ministeriltä kysyä, kun tätä vasemmistoliiton kantaa on kuultu, eikä oikein ole selvää tullut, mitä ratkaisuja heillä oikeasti on tähän. Arvoisa ministeri, huolestuttaisiko teitä, jos vasemmistoliitolta olisi meillä ministeri nyt?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

14.52 Juha Hänninen kok (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! On reilua, että maahan muuttavilla perheillä on mahdollisuus asettua Suomeen kestäväällä tavalla ilman riskiä siitä, että perheenyhdistämistä käytetään väärin. Suomi on jo pitkään noudattanut tiukempaa linjaa kuin monet muut EU-maat, mutta nyt tehtävät muutokset tuovat meidät lähemmäs muita Pohjoismaita, kuten Ruotsia, Norjaa ja Tanskaa, joissa vastaavia ehtoja on sovellettu jo aiemmin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2025 vp

Lapsen oikeudet ovat ensisijaisia, ja jokaisen päätöksen on tähdättävä siihen, että lapsen etu toteutuu mahdollisimman hyvin. Tämä tarkoittaa muun muassa sitä, että perheenkokoajan on pystyttävä tarjoamaan lapselleen turvallinen kasvuympäristö ja riittävä toimeentulo. Perheenyhdistämistä ei tule nähdä keinona kiertää maahantulon sääntöjä vaan aidosti tarpeellisenä menettelynä perheiden yhdistämiseksi silloin, kun kaikki ehdot täyttyvät. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Honkasalo, olkaa hyvä.

14.53 Veronika Honkasalo vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sipilän hallituskaudella kiristettiin maahanmuuttopolitiikkaa todella monella eri tavalla, ja myös perheenyhdistämistä, ja muistan, että silloin edustaja Adlercreutz erittäin äänekkäästi vastusti näitä muutoksia. Nyt täällä tehdään vielä pahempaa maahanmuuttopolitiikkaa ja vielä pahempia kiristyksiä, ja tämä esitys, jota me nyt käsitellään, on yksi kaikkein julmimmista. Täällä ei edelleenkään istu yhtäkään RKP:n edustajaa. Tämä on joka kerta täällä salissa aivan sama: kun täällä käsitellään näitä todella ihmisvihamielisiä maahanmuuttopoliittisia esityksiä, RKP:stä ei ole pokkaa istua täällä salissa ja puolustaa näitä ihmisoikeuksia loukkaavia esityksiä.

Itse asiassa kun täällä puhutaan, että tulee massoittain perheenyhdistämisen kautta, niin olisi tärkeätä, että edustajat perehtyisivät myös faktoihin. Esimerkiksi silloin kun alaikäinen on kokoajana, perheenyhdistämisen kautta tulee todella vähän perheenjäseniä Suomeen. [Puhemies koputtaa] Tämä on se fakta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lahdenperä, olkaa hyvä.

14.55 Milla Lahdenperä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan osaltani kiittää ministeriä ja hallitusta näistä maahanmuuttopolitiikkaa ja ulkomaalaislakia koskevista muutoksista. — Kuten edustaja Honkasalo äsken mainitsi, 2015 on tehty tietynlaisia lainsäädäntömuutoksia, ja nyt on kymmenen vuotta seurattu tätä, ja sieltä suunnalta myös kohdistetaan kokoomukseen tietynlaisia varjoja, että minkä vuoksi, mutta kyllähän me elämme realismissa. Itse olen kiertänyt kuulemassa poliisia ja Maahanmuuttovirastoa, ja olen käynyt tämmöisessä maahanmuuttajajanaisten työkokeilupajassa, koska toivon, että he saisivat työstä kiinni ja oppisivat suomen kieltä. Mutta kyllä ihan ilmiselväksi on käynyt se, että myös maahanmuuttajat ja turvapaikanhakijat kyseenalaistavat tätä meidän lainsäädäntöä, että onko oikeasti näin, että he saavat näitä kaikkia — hekin suorastaan ihmettelevät, onko todellakin mahdollista tällainen lainsäädäntö. Niin että kyllä tässä aika on näitä kiristää, ja kiitos siitä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Räsänen, Joona, olkaa hyvä.

14.56 Joona Räsänen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Itsekin kiinnittäisin tässä kokonaisuudessa nyt sitten huomiota tämän turvaton toimeentulovaatimuksen ulottamiseen tänne alaikäisille, pois lukien sitten totta kai nämä pakolaisstatuksen saaneet. Ymmärrän, että tämä jälleen kumpuaa siitä keskustelusta, jota Suomessa on oikeastaan tämän perheenyhdistämisen osalta 20 vuotta käyty, että pyritään torjumaan tätä ankkurilapsi-ilmiötä, vaikka tosiasiallisesti varmaan, kun katsotaan määriä, voi olla aika vaikea vetää joh-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2025 vp

topäätöstä, onko sellaista ilmiötä ylipääntensä ollut. Sen minä ymmärrän, että yritetään tätä torjua, mutta kun tosiasiallisesti katsotaan nyt niitä määriä, jotka ovat sitten alaikäisten mukana tulleet, niin en pitäisi tätä suurena riskinä.

Olisin nyt kysynyt tästä turvatun toimeentulon määritelmästä, että kun se olisi tänäkin päivänä kohtuullisen monelle kantasuomalaiselle jo kohtuullisen korkea vaatimus, niin onko pohdittu sitä, että tämän turvatun toimeentulon määritelmää katsottaisiin uudestaan, niin että se vastaisi tosiasiallisesti sitä, mitä nyt ylipääntensä suomalaisessa yhteiskunnassa muutenkin ihmiset tienavat.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ja ministeri Rantanen, neljä minuuttia korkeintaan, olkaa hyvä.

14.57 Sisäministeri Mari Rantanen: Arvoisa puhemies! Aloitan ensin siitä, mikä unohdettiin äsken sanoa, että aika paljon tässä kuulee nyt kritiikkiä siitä, että tuodaan pieninä paloina, sirpaleina, mutta jostain syystä se ei kyllä tuntunut viime kaudella haittaavan, kun mentiin aivan toiseen suuntaan. Niitä esityksiä oli täällä salissa aika paljon.

No, nyt on ensinnäkin tärkeää ymmärtää se, että aivan kuten täällä todettiin, totta on niin, että perheenyhdistäminen oli viime vuonna suurin tulijaryhmä. Suomessa jätettiin vuonna 24 perhesidehakemuksia yhteensä 24 000, ja se on kuulkaas aika paljon se, jotenka siltä osin on varmasti ihan syytä noudattaa myöskin tätä yleispohjoismaista linjaa. Otanpa tässä nyt, jotta ei jää epäselväksi, muutaman asian.

Tämä vähimmäisikävaatimus on voimassa Ruotsissa, Norjassa, Tanskassa — tosin Norjassa ja Tanskassa se on 24 vuotta. Toimeentuloedellytys on käytössä Ruotsissa, Norjassa, Tanskassa, sitten ovat Alankomaat ja Ranska. Asumisaikavaatimus käytössä Norjassa, Tanskassa. Jotenka näillä muutoksilla me tullaan lähemmäs tätä yleispohjoismaalaistakin tasoa, johon on syytäkin tällä hetkellä pyrkiä. Sellaista politiikkaa ei kannata tehdä, jossa esimerkiksi Pohjoismaissa Suomi jäisi yksin löperömpien sääntöjensä kanssa. [Perussuomalaisten ryhmästä: Oikein!] Tämä on vain yksi askel. Täällä todettiin, että nyt mennään EU:n minimiin ja, sanoiko joku, jopa alle. Näin ei todellakaan ole. Siellä on vieläkin kiristämisen varaa. Tämä on nyt ensiaskel, mikä voidaan tässä tehdä.

Mitä tulee tähän, mitä luetteloin, että näitä edellytyksiä on muissakin Pohjoismaissa voimassa, niin kyllä minä hämmästelen, että tätä sanotaan pahimmaksi maahanmuuttopolitiikaksi, ihmisvihamieliseksi maahanmuuttopolitiikaksi. Ovatko totta tosiaan kaikki Pohjoismaat tällaisia? [Perussuomalaisten ryhmästä: Hyvä kysymys!] Jos eivät ole, niin miksi Suomi olisi tällainen? [Petri Hurun välihuuto] Joten kyllä sanoisin, että nyt sekä Pohjoismaissa että Euroopassa tämä politiikka on tiukkenemassa, koska niin kuin todettua, määrät ovat aivan valtavia ja ei voi olla tällainen tilanne, että kumuloituvasti jatkaisimme samalla tavalla kuin tähän asti.

Sitten täällä kysyttiin humanitäärisestä viisumista, joka on muuten tuttu viime hallituskaudelta. Tähän, onko tarkistettavissa ulkomaalaislakiin, totean, että ei ole. [Kimmo Kiljunen: Miksi?]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan tässä istunnossa muiden asiakohtien jälkeen.

Asian käsittely keskeytettiin kello 15.00.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2025 vp

Asian käsittelyä jatkettiin kello 19.27.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 4 käsittelyä. — Keskustelua. Edustaja Hopsu, poissa. — Edustaja Rintamäki, olkaa hyvä.

19.27 Anne Rintamäki ps: Arvoisa puhemies! Tässä päivän toisessa esityksessä ulkomaalaislain muuttamiseksi on kyse siitä, että oleskelulupa perhesiteen perusteella voitaisiin myöntää jatkossa puolisolle vain, jos molemmat puoliset ovat vähintään 21-vuotiaita. Kansainvälistä tai tilapäistä suojelua saaneen alaikäisen henkilön perheenjäsenelle oleskelulupa voitaisiin pääsääntöisesti myöntää vain, jos tämän toimeentulo on turvattu. Hyvä näin.

Perheenyhdistäminen on tämän päivän Suomessa suuri maahanmuuton väylä, jonka käyttö sen kuin kiihtyy. Sitä käytetään hyväksi myös pakko- ja lumeavioliittojen avulla, joilla saadaan maahan sellaistaakin porukkaa, jota tämän sinänsä hyväntahtoisen väylän ei tulisi alkuunkaan palvella. Puolisoiden 21 vuoden ikäraja ei varmasti poista ongelmaa kokonaan, mutta suojaa ainakin kaikkein nuorimpia tällaiselta hyväksikäytöltä.

Perheenyhdistämiseen vaadittava toimeentuloedellytys laajenee koskemaan myös alaikäisiä suojelun saajia. Tällä ehkäisemme ankkurilapsi-ilmiötä, jossa alaikäiset lähetetään edeltä Suomeen ja muu perhe seuraa perässä yhteiskunnan kustannuksella. Aivan kuten hallitusohjelmaan on kirjattu, maahamme tulevien on otettava suurempi vastuu itsestään ja toimeentulostaan. Meillä ei ole varaa haalia yhtäkään veronmaksajien elatuksen varassa elävää lisää maailmalta, vaan maahanmuuttajalla täytyy olla selvät sävelet elantonsa hankkimiseksi. Tarkoituksena tässä on ilman muuta pidemmällä aikavälillä myös suomalaisten veroeurojen säästäminen.

Arvoisa puhemies! Esityksen mukaan kansainvälistä suojelua saaneen perheenkokoajan perheenjäsenelle ja muulle omaiselle oleskelulupa voitaisiin myöntää vain, jos perheenkokoaja on asunut Suomessa vähintään kaksi vuotta. Tarkoituksena on siis, että perheenkokoaja on sellainen henkilö, joka on sitoutunut Suomessa asumiseen ja yhteiskuntaamme sopeutumiseen eikä vain yritä saada perhettään mahdollisimman pian Suomeen.

Maahamme saapuu myös asiansa kunnialla hoitavia maahanmuuttajia, jotka saavat kai-kin mokomin perheensä yhdistää. Tällä käsittelyssämme olevalla ulkomaalaislain muutoksella pyritään estämään väärinkäytökset.

Kiitos sisäministeri Rantaselle tämän päivän esityksistä. Maahanmuuttopolitiikan kokonaisremontti jatkuu hyvää vauhtia. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Reijonen poissa. — Edustaja Hänninen paikalla.

19.30 Juha Hänninen kok: Arvoisa rouva puhemies! Perhe on yhteiskunnan perusta. Jokaisella on oikeus kasvaa ja elää turvassa perheensä kanssa.

Hallituksen esitys ulkomaalaislain muuttamisesta tuo tarpeellisia tarkennuksia perheenyhdistämisen ehtoihin. Esityksen tavoitteena on yhdenmukaistaa Suomen perheenyhdistämisen käytäntöjä muiden EU-maiden kanssa sekä varmistaa, että perheenyhdistämisen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2025 vp

edellytykset tukevat kotoutumista ja yhteiskunnan vakautta. Tärkeimpiä muutoksia ovat puolisoiden vähimmäisikävaatimus, alaikäisen perheenkokoajan toimeentulon edellytysten palauttaminen ja kansainvälistä suojelua saaneen perheenkokoajan asumisaikavaatimus. Puolison vähimmäisikävaatimuksella torjutaan pakkoavioliittoja ja varmistetaan, että perheenyhdistämistä hakevat aikuiset tekevät päätöksen omasta vapaasta tahdostaan.

Toimeentuloedellytyksen palauttaminen alaikäisille perheenkokoajille ehkäisee tilannetta, jossa lapsia lähetetään yksin Suomeen perhesiteen perusteella tapahtuvan oleskeluluvan hakemiseksi. Tämä suojelee lapsia hyväksikäytöltä ja takaa, että heidän tilanteensa arvioidaan ensisijaisesti heidän etunsa näkökulmasta. Kahden vuoden asumisaikavaatimuksen käyttöönotto puolestaan antaa perheenkokoajalle aikaa kotoutua ja vahvistaa siteitään suomalaiseen yhteiskuntaan ennen perheenyhdistämisen mahdollista toteuttamista.

Arvoisa rouva puhemies! Perhe-elämän suojeleminen on tärkeää, mutta samalla meidän on varmistettava, että perheenyhdistäminen tapahtuu hallitusti ja oikeudenmukaisesti. Tämä esitys tukee sitä, että perheenjäsenet voivat yhdistyä Suomessa silloin, kun edellytykset täyttyvät ja kotoutuminen voidaan varmistaa.

On reilua, että maahan muuttavilla perheillä on mahdollisuus asettua Suomeen kestäväällä tavalla ilman riskiä siitä, että perheenyhdistämistä käytetään väärin. Suomi on jo pitkään noudattanut tiukempaa linjaa kuin monet muut EU-maat, mutta nyt tehtävät muutokset tuovat meidät lähemmäs muita Pohjoismaita, kuten Ruotsia, Norjaa ja Tanskaa, joissa vastaavia ehtoja on sovellettu jo aiemmin.

Lapsen oikeudet ovat ensisijaisia, ja jokaisen päätöksen on tähdättävä siihen, että lapsen etu toteutuu mahdollisimman hyvin. Tämä tarkoittaa muun muassa sitä, että perheenkokoajan on pystyttävä tarjoamaan lapsilleen turvallinen kasvuympäristö ja riittävä toimeentulo. Perheenyhdistämistä ei tule nähdä keinona kiertää maahantulon sääntöjä vaan aidosti tarpeellisena menettelynä perheiden yhdistämiseksi silloin, kun kaikki ehdot täyttyvät.

Arvoisa rouva puhemies! Perheenyhdistämisen sääntöjen selkeyttäminen tukee suomalaisen yhteiskunnan vakautta ja turvallisuutta. Hallittu maahanmuutto edellyttää sääntöjä, jotka kannustavat kotoutumiseen ja ehkäisevät järjestelmän väärinkäyttöä. Tämä hallituksen esitys vastaa niihin haasteisiin, joita perheenyhdistämiseen liittyy, ja varmistaa, että perheiden yhdistäminen Suomessa tapahtuu oikeudenmukaisesti ja selkein perustein. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Vigelius.

19.34 Joakim Vigelius ps: Arvoisa puhemies! Palaan vielä hieman tähän rajattomuuden ongelmaan. Tuntuu, että on ihan sama, mikä hallituksen esitys täällä on maahanmuuttoa koskien ja ulkomaalaislakia koskien, on se työperäistä, opiskeluperusteista, mitä tahansa, aina sama laulu. Sillä ei ole oikeastaan väliä, millä perusteella Suomeen tullaan. Ihan sama, onko Suomeen tulon muoto esimerkiksi korkeisiin asiantuntijatehtäviin, onko se matalapalkkasektorille työn perässä, onko se opiskeluiden vuoksi, onko se kiintiöpakolaisena, turvapaikanhakijana tai sitten perheenyhdistämisten kautta — tuntuu, että osalle suomalaisista poliitikoista ja puolueista tärkeintä on, kunhan jokainen ovi pysyy sepposen selällään, yhtään miettimättä sitä, mitä se maksaa, mikä sen kustannus on yhteiskunnalle, mitä se aiheuttaa, minkälaisia ongelmia se voi aiheuttaa siellä opiskeluperusteisella puolella, esimerkiksi korkeakouluissa, tai mitä ongelmia pakolaiskiintiö voi aiheuttaa kotouttamispalvelujen suhteen, tai jos tulet turvapaikanhakijana, mitä se aiheuttaa sille turvapaik-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2025 vp

kajärjestelmälle, vastaanottokeskuksille, tai mitä esimerkiksi matalapalkkamaahanmuutto aiheuttaa suomalaisille työmarkkinoille, suomalaisille työehtoille ja suomalaiselle palkkatasolle. Monesti nämä ongelmakohdat jäävät pohtimatta. Niitä ei mietitäkään. Kyse on vain siitä, että meidän pitäisi ikään kuin signaloida koko maailmalle, että hei, meillä on ratat auki, meillä ovat ehdot matalammat kuin tuossa vieressä.

Jos Ruotsissa tehdään eri tavalla kuin Suomessa, jos siellä kiristetään maahanmuuttopolitiikkaa, niin suomalainen päättäjä ajattelee, että hei, tuohan on hyvä juttu. Ruotsi kiristää, niin me voidaan saada sitten ne muuten Ruotsiin tulevat ihmiset muuttamaan tänne Suomeen, ihan vain tilastojen perässä. Näyttää hyvältä kasvuennusteissa, kun saadaan väkeä sisään, siitä huolimatta, että välttämättä yhtäkään euroa ei kassaan kilahda nettona. Uusia huollettavia tulee ja uusia lukiolaisia tulee, mutta tuleeko yhtään lisää nettoeuroja valtion kassaan tai kuntien kassaan.

Tämä osaoptimointi on iso ongelma. Kunta katsoo, että valtio korvaa osan näistä palveluista. Kukaan ei katso, mikä se kustannusvaikutus on koko julkiselle sektorille, kunnat, valtio, kaikki yhdessä. Yritykset osaoptimoivat katsomalla, että me saadaan hei halpaa työvoimaa — maksavat puolet palkasta, ja valtio maksaa toisen puolikkaan. Ei ole ihan perusteltua suomalaisen yhteiskunnan kannalta. Siksi näitä kiristyksiä tehdään kaikilla sektoreilla, sekä täällä perheenyhdistämisissä että työperusteisessa ja opiskeluperusteisessa ja erityisesti siellä humanitäärisellä puolella, jotta tämä olisi järkevää, jotta tämä olisi kannattavaa ja jotta yhteiskunta kestäisi tämän muutoksen.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin hallintovaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.